

PALICA (16) *sb f*

Oba a jasne (w tym w końcowym 1 r. błędne znakowanie).

sg N palica (9). ◇ I palicą (4) [w tym: -a (1)]. ◇ pl N palice (1). ◇ A palice (1). ◇ I palicami (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde także XVIII w.

1. *Kij, laska, pałka; bacillum Mącz, Cn; fustis Mącz; clava Calep; rudis, virga, vitis Cn (14) : ZapMaz VII Z 17/231v; Rudicula, Mąła pálicá którą gdy wárzimy ogniá popráwiamy Mącz 359c, 141c; Calep 204a.*

Szeregi: [»palica albo maczuga«: Z gąłęzi migdałowego drzewá bywáią czyfte palice álbo máczugi Cresc 1571 400 (Linde).]

»palica albo rozga« (1): Pertica, Długá pálicá albo różgá. Mącz 293c.

a. Jako przedmiot służący do bicia, popędzania; verber Mącz, Cn; stimulus Mącz (6) : Stimulus, rustica fustis qua boves stimulant, Kożicá/ pálicá/ pręt. Mącz 415d.

Zwrot: »palicą bić, wezbrać, [utłuczon]« = fustem impingere Mącz (2:1): drudzy palitzami ij olščzepy w iego świetą głowę bili. OpecŻyw 107v; Mącz 141c, 484b; [Pozdrowiono bądź naliczniefze czoło pana Kriřtufowo/ [...] kthorefz było paliczami vtłuczono y ořtrem cirniem zboldzono Pozdraw A2v, B7v].

Wyrażenie: »palica pasturska« (2): Pedum, Pręt álbo pálicá pářturska. Mącz 286c, 294a.

Szereg: »pręt albo palica« (2): Mącz 286c, 294a cf Wyrażenie.

[Przen: [śmierć] řtoi zá tobą z dużą pálicą. SkarKaz 512 (Linde).]

b. Kostur, laska służąca do podpieranía się (3) : Scipio, Pálcát/ laská/ pálicá do podpieranía. Mącz 373c, 125a, 248a.

2. *Gruba gąłqż (2) : Ferula, Chróřt/ dębicá/ krzewie álbo pálicá wiele członkow álbo řeków máyąca Mącz 125a; Iuniculus, in vitis dicitur quos Dracones alio nomine vocant, Wielkie řtäre korzenie álbo pálice winne. Mącz 178b.*

Synonimy: buława, kij, laska, palcat, rozga; a. kozica, pręt; b. kostur.

ZCh, (JZ)